NTA
NUANCE DOOR TRAINING & ADVIES

FENOMEENANALYSE

Gemeente Gouda

MANAGEMENTSAMENVATTING

Fenomeenanalyse gemeente Gouda

In opdracht van: *gemeente Gouda*

Uitgevoerd door: *Nuance door Training & Advies*

© NTA, 2 september 2024

Managementsamenvatting

Onderzoeksvraag en methoden

Dit rapport doet verslag van de onderzoeksresultaten van de fenomeenanalyse die is uitgevoerd door Nuance door Training & Advies (NTA) in opdracht van de gemeente Gouda. De gemeente Gouda wilde de informatiepositie op de thema's radicalisering en extremisme versterken, naar aanleiding van het evaluatieonderzoek naar de radicaliseringsaanpak in Gouda dat in 2023 is uitgevoerd. De wens bestond om meer zicht te krijgen op aanwezige polariserende, activistische en extremistische manifestaties in relatie tot de volgende fenomenen: gewelddadig salafisme, rechts-extremisme, links-extremisme, dierenrechtenextremisme, milieuextremisme en anti-institutioneel extremisme. Deze fenomenen komen overeen met de fenomenen die regelmatig terugkomen in het *Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland* van de NCTV dat halfjaarlijks wordt uitgebracht. In dit onderzoek gaat het om díe narratieven en groeperingen die op gespannen voet staan met de openbare orde en veiligheid. Polariserende en/of activistische manifestaties zijn pas meegenomen in dit onderzoek, zodra ze onderdeel zijn van een bredere beweging waar extremisme in voorkomt. De centrale onderzoeksvraag van het onderzoek luidde:

> 'Wat zijn in de gemeente Gouda de actuele zichtbare polariserende, activistische en extremistische manifestaties ten aanzien van de fenomenen: gewelddadig salafisme, rechts-extremisme, links-extremisme, anti-institutioneel extremisme, dierenrechtenextremisme en milieuextremisme?'

Het activistische landschap en het extremistische landschap tonen overlap en samenhang in ideologie en middelen. Vanuit de verantwoordelijkheid voor het tegengaan van radicalisering en extremisme, is de gemeente Gouda gebaat bij verdiepend en verbredend fenomeenbegrip, waarbinnen activisme en extremisme voorkomen. Om die reden zijn zowel beschrijvingen van activistische als van extremistische manifestaties in het onderzoeksgebied meegenomen in dit onderzoek. Hiermee worden activistische uitingsvormen expliciet *niet* geproblematiseerd. Met het beschrijvende onderzoek beoogt NTA bij te dragen aan het bredere en verdiepende fenomeenbegrip bij gemeenteprofessionals van de gemeente Gouda, zodat zij beter in staat zijn om bijvoorbeeld wanordelijkheden tijdens protesten en/of demonstraties te voorkomen of op te lossen, onderscheid te maken tussen activistische (democratische) en extremistische (ondemocratische) ideologieën en middelen, en processen van radicalisering te herkennen.

Deze fenomeenanalyse heeft plaatsgevonden van december 2023 tot juni 2024. Het is een beschrijvend kwalitatief onderzoek dat ten eerste is gebaseerd op *bureauonderzoek* (raadplegen van open bronnen (websites, fora, sociale media), literatuur, media, overheidsstukken en overige documenten die openbaar toegankelijk zijn). Daarnaast is er *veldwerkonderzoek* verricht, bestaande uit straatbeeldonderzoek (onderzoek naar de kwantiteit en inhoud van straatmarkeringen, zoals stickers, posters en graffiti in de openbare ruimte) en het afnemen van vijftien semigestructureerde interviews. De respondenten betreffen professionals die werkzaam zijn in de lokale zorg- en veiligheidsketen van de gemeente Gouda.

Fenomeenspecifieke resultaten en conclusies

Extreemrechts en rechts-extremisme

De lokale persoonsgerichte aanpak radicalisering van de gemeente Gouda (hierna: PGA), kent ten tijde van het onderzoek twee casussen die worden gemonitord, waarbij sprake is van een extreemrechtse en/of rechts-extremistische ideologie. Daarnaast wordt één 'signaal' besproken in de wegings- en duidingsfase. Dat wil zeggen dat er nog moet worden besloten of de persoon wordt opgenomen als casus in de PGA. In het fysieke straatbeeld zijn ten minste zeventig verschillende stickers en straatmarkeringen (graffiti) aangetroffen in het onderzochte gebied, die te relateren zijn aan negentien verschillende actoren.

In de gemeente Gouda zijn zowel online als offline manifestaties gevonden, die te plaatsen zijn binnen het bredere fenomeenbegrip van extreemrechts. De gevonden narratieven zijn verspreid in de vorm van stickers, straatmarkeringen, onlineberichtgeving, protesten en demonstraties. De manifestaties in handelingen binnen dit fenomeen vallen daarmee binnen het activistische spectrum. De manifestaties in narratieven kennen wél rechts-extremistische elementen. Er zijn daarnaast activiteiten van extreemrechtse actoren met rechts-extremistische elementen waargenomen in het onderzoeksgebied van Gouda. Deze extremistische elementen hebben echter in het verleden, of in andere delen van Nederland plaatsgevonden. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat extremistische handelingen hebben plaatsgevonden in Gouda.

De relatief veel fysieke en online uitingen vanuit een extreemrechtse ideologie in Gouda zijn volgens de professionals te herleiden tot enkele personen die in beeld zijn bij de verschillende instanties. Dat is te verklaren vanuit de subcultuur van extreemrechts, waarbinnen het normaal is om op demonstraties en onder vrienden en bekenden stickers uit te delen en deze vervolgens op te plakken (bijvoorbeeld in de eigen woonplaats). Dat ligt in lijn met het gegeven dat deze personen (voornamelijk op basis van politiegegevens) zowel online als offline brede netwerken in de Nederlandse (en mogelijk internationale) extreemrechtse en rechts-extremistische gemeenschap hebben. Gouwenaren vervullen binnen deze gemeenschap in sommige gevallen een voorbeeldrol, die landelijke bijeenkomsten in Gouda tot gevolg hebben. Professionals schatten in dat de invloed binnen Gouda momenteel beperkt is en dat men zich vooral richt op personen en organisaties in de extreemrechtse en rechts-extremistische gemeenschap buiten Gouda. Toch zijn er ook signalen dat er wordt gepoogd om jongeren te bereiken in Gouda. De bevindingen op basis van het straatbeeldonderzoek bevestigen dit signaal: er zijn relatief veel extreemrechtse straatmarkeringen gevonden in schoolomgevingen van Gouda.

Extreemlinks en links-extremisme

De lokale PGA van de gemeente Gouda kent ten tijde van het onderzoek geen casussen waarbij sprake is van een extreemlinkse ideologie. Tevens zijn er geen nieuwe signalen van extreemlinks gewogen aan de casustafel binnen de onderzoeksperiode. In het fysieke straatbeeld zijn ten minste 21 verschillende stickers en straatmarkeringen (graffiti) aangetroffen in het onderzochte gebied die te relateren zijn aan vijf actoren.

In Gouda zijn zowel online als offline manifestaties gevonden die te plaatsen zijn binnen het bredere fenomeenbegrip van extreemlinks en links-extremisme. De gevonden narratieven zijn verspreid in de vorm van stickers en straatmarkeringen. De manifestaties in handelingen binnen dit fenomeen vallen daarmee binnen het activistische spectrum. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat extremistische

handelingen hebben plaatsgevonden in Gouda. De manifestaties in narratieven kennen wél links-extremistische elementen. Er zijn daarnaast activiteiten van extreemlinkse actoren met links-extremistische elementen waargenomen in het onderzoeksgebied van de gemeente Gouda. Deze extremistische elementen hebben echter in het verleden, of in andere delen van Nederland plaatsgevonden. Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat deze extremistische uitingen hebben plaatsgevonden in Gouda zelf.

De omvang van de zichtbare actieve manifestaties is relatief klein ten opzichte van de manifestatie van het fenomeen extreemrechts en rechts-extremisme. Toch tonen de gevonden manifestaties extremistische ideologische elementen. Ook wordt op basis van de onderzoeksdata duidelijk dat er reactief wordt gehandeld vanuit de extreemlinkse actoren op straatmarkeringen vanuit een extreemrechtse ideologie. Extreemrechtse stickers overplakken is overigens geen expliciet extreemlinkse activiteit. Afkeer van fascisme is bovendien een breed gedeelde maatschappelijke mening. De personen die binnen Gouda verantwoordelijk zijn voor het plakken van de stickers met in sommige gevallen links-extremistische narratieven, zijn echter volgens professionals niet in beeld. Eerder onderzoek naar links-extremistische groeperingen in Nederland schetste hetzelfde beeld: Nederland kent nieuwe aanwas, maar zicht op de aanhang en de risico's is beperkt. Dit kan in de toekomst een risico vormen voor de openbare orde en veiligheid, omdat professionals onvoldoende zicht lijken te hebben op (de ontwikkeling van) het fenomeen van extreemlinks.

Radicaal anti-institutioneel en anti-institutioneel extremisme

De lokale PGA van de gemeente Gouda, kent ten tijde van het onderzoek geen casussen waarbij sprake is van anti-institutioneel extremisme. Tevens zijn geen signalen gemeld van anti-institutioneel extremisme die zijn gewogen tijdens het casusoverleg van de PGA. In het fysieke straatbeeld zijn ten minste twaalf verschillende stickers en straatmarkeringen (graffiti) aangetroffen in het onderzochte gebied die te relateren zijn aan drie actoren.

In de gemeente Gouda zijn zowel online als offline manifestaties gevonden, die te plaatsen zijn binnen het bredere fenomeenbegrip van radicaal anti-institutioneel en anti-institutioneel extremisme. De gevonden narratieven zijn verspreid in de vorm van stickers, straatmarkeringen, onlineberichtgeving, protesten en demonstraties. Daarmee blijven de manifestaties in handelingen binnen het activistische spectrum. Er zijn geen manifestaties gevonden die duiden op extremistische anti-institutionele narratieven.

Wel valt op dat er vanuit de soevereinenbeweging narratieven worden verspreid die oproepen om lokaal in verzet te komen tegen overheidsinstituties. Het bereik van dit gedachtegoed in Gouda lijkt in elk geval online op dit moment relatief beperkt. Wel vinden op landelijk niveau in toenemende mate bedreigende en onveilige (fysieke) confrontaties plaats tussen personen met een soeverein gedachtegoed en professionals binnen verschillende overheidsinstellingen, deurwaarders in het bijzonder. Met het oog op deze landelijke ontwikkeling is het belangrijk om te noemen dat de onderzoeksresultaten aantonen dat zowel de expertise in als de handelingsbekwaamheid voor casuïstiek die binnen dit fenomeen valt, bij ten minste een deel van de professionals in Gouda onvoldoende aanwezig is. Hierdoor is de inschatting van de ernst en de omvang van de manifestaties binnen dit fenomeen, evenals de signaleringsbekwaamheid op dit terrein kwetsbaar en in beperkte mate betrouwbaar.

Radicaal dierenrechtenactivisme en dierenrechtenextremisme en radicaal milieuactivisme en milieu-extremisme

De lokale PGA van de gemeente Gouda kent ten tijde van het onderzoek geen casussen waarbij sprake is van dierenrechtenextremisme of milieuextremisme. Tevens zijn er geen nieuwe signalen van dierenrechtenextremisme of milieuextremisme gewogen aan de casustafel binnen de onderzoeksperiode. In het fysieke straatbeeld zijn ten minste tien verschillende stickers en straatmarkeringen (graffiti) aangetroffen in het onderzochte gebied die te relateren zijn aan drie actoren.

In de gemeente Gouda zijn zowel online als offline manifestaties gevonden die te plaatsen zijn binnen het bredere fenomeenbegrip van radicaal dierenrechtenactivisme en dierenrechtenextremisme en radicaal milieuactivisme en milieuextremisme. De gevonden narratieven binnen het fenomeen van radicaal dierenrechtenactivisme en dierenrechtenextremisme zijn verspreid in de vorm van stickers en straatmarkeringen. De manifestaties in handelingen blijven daarmee binnen het activistische spectrum. Voor het fenomeen van radicaal milieuactivisme en milieuextremisme geldt dat deze narratieven zijn verspreid door stickers, straatmarkeringen, online-uitingen, protesten en demonstraties en de oprichting van een lokale organisatie. Ook deze manifestaties in handelingen blijven binnen het activistische spectrum. Wel is waargenomen dat de gepercipieerde grens van legaal en illegaal verschuift en dat demonstratietactieken op landelijk niveau in sommige gevallen grensoverschrijdend zijn en deze tactieken online positief worden aangehaald door XR Gouda. Voor beide verschuivingen geldt dat een radicale ideologie is waargenomen, zonder extremistische narratieven. Op het moment van schrijven is binnen de lokale organisatie reeds een verandering in actierepertoires waargenomen, die lijkt op de landelijke technieken. Deze acties zijn niet geduid, daar deze buiten de onderzoeksperiode vielen. Wel wordt hierdoor duidelijk dat, ondanks de verschillen tussen de afdelingen van XR, ze elkaar ook inspireren.

Voor de boerenbeweging geldt dat zij in vergelijking met XR (Gouda) minder centraal georganiseerd is; van een overkoepelend landelijk beleid kan dus niet worden gesproken. Wel hebben tijdens boerenprotesten in andere delen van Nederland grensoverschrijdende acties plaatsgevonden. De beweging is diffuus en lokale acties in Gouda waren tot nu toe niet grensoverschrijdend. Het is daarom voor zowel op het gebied van boerenprotesten als op het gebied van XR Gouda belangrijk om de ontwikkelingen nauwlettend te blijven monitoren voor de waarborging van de openbare orde en veiligheid.

Gewelddadig salafisme

Gouda heeft rond de periode van het uitroepen van een kalifaat door ISIS te maken gehad met meerdere uitreizigers naar strijdgebieden in Syrië. De lokale PGA van de gemeente Gouda kent ten tijde van het onderzoek twaalf casussen die vallen binnen het fenomeen gewelddadig salafisme. Negen van de casussen zijn uitreizigers die mogelijk zijn overleden in het strijdgebied van Syrië, maar van wie geen officiële doodsverklaring bestaat. De andere drie casussen zijn terugkeerders uit Syrië. Er zijn binnen de onderzoeksperiode geen signalen gemeld van gewelddadig salafisme die zijn gewogen tijdens het casusoverleg van de PGA.

In de gemeente Gouda zijn noch online, noch offline zichtbare manifestaties waargenomen die te plaatsen zijn binnen het bredere fenomeenbegrip van het gewelddadig salafisme. Wel heeft het grootste deel van de personen die zijn opgenomen in de PGA een gewelddadig salafistische ideologie. Dit is te verklaren door de historische context van Gouda rondom het uitreizen naar Syrië.

Het beeld dat er behalve de PGA-casuïstiek verder weinig tot geen zichtbare (online) manifestaties zijn waargenomen, verschilt ten opzichte van de (mate van) manifestaties van de andere fenomenen. Twee zaken kunnen hierbij van invloed zijn (geweest). Ten eerste is er meer geïnvesteerd in kennis van, expertise in en beleid gericht op het tegengaan van gewelddadig salafisme in vergelijking met de aanpak van politiek-extremistische stromingen. Dit, omdat deze aanpak al een aantal jaren langer bestaat. Ten tweede ligt de bevinding in lijn met het (inter)nationale gegeven dat extremistische groeperingen meer veiligheidsbewust zijn geworden en zich minder in de publieke ruimte uiten en meer in online afgeschermde kanalen. Áls er al extremistische manifestaties vanuit het fenomeen van gewelddadig salafisme in Gouda zouden zijn, dan zouden deze voor de gemeente niet of moeilijk zichtbaar zijn.

Polarisatie, maatschappelijke onrust en overige opbrengsten

Op basis van de onderzoeksresultaten blijken vier thema's momenteel voor polarisatie en/of maatschappelijke onrust te zorgen binnen de Goudse gemeenschap. Ten eerste vindt er *racisme en discriminatie* plaats tegen verschillende minderheidsgroepen. Er heerst bij een deel van de respondenten een gevoel dat met name de manifestatie van antisemitisme en de invloed hiervan op de Joodse gemeenschap relatief veel aandacht krijgt in vergelijking met bijvoorbeeld islamofobie en de invloed hiervan op de islamitische gemeenschap. Soortgelijke gevoelens en opvattingen zijn ook online waargenomen. De resultaten van het onderzoek tonen daarnaast dat de antisemitische uitingen in Gouda veelal voortkomen vanuit extreemrechtse en rechts-extremistische denkbeelden.

Ten tweede wekken zowel de bevindingen van het openbronnenonderzoek en de bevindingen uit de interviews de indruk dat de aansluiting tussen politiek-bestuurlijke organen en de inwoners van de gemeente Gouda niet altijd wordt gevonden of voor verbetering vatbaar is. Deze verbinding is nodig, om gevoelens van *wantrouwen jegens de overheid* te kunnen verminderen.

Ten derde kan op basis van de onderzoeksresultaten worden gesteld dat politiek-bestuurlijke besluiten over *asiel en migratie* voornamelijk op voorhand voor maatschappelijke onrust zorgen, waarbij de online omgeving een katalyserende werking lijkt te hebben.

Ten vierde tonen de onderzoeksresultaten dat het *Israël-Palestinaconflict* ook in de gemeente Gouda zorgt voor maatschappelijke onrust en polarisatie. Er wordt onder andere door professionals duidelijk onderscheid gemaakt tussen het kamp pro-Palestina en het kamp pro-Israël. Op politiek niveau en in de (sociale) media wordt in sommige gevallen gesproken over 'de Joden' (als verwijzing naar het kamp pro-Israël) en 'de moslims' (als verwijzing naar het kamp Palestina) die tegenover elkaar staan. In de praktijk blijkt dat beide groeperingen, maar in het bijzonder de pro-Palestijnse groeperingen, een grote diversiteit aan mensen kennen als het gaat om religieuze en politieke achtergronden. Genuanceerde duiding van uitingen en motieven is daarom nodig om de invloed van dit conflict op de Goudse gemeenschap goed te kunnen begrijpen en adequaat te kunnen reageren op activiteiten en/of incidenten die hieraan gerelateerd zijn.

Ten slotte kan op basis van de bevindingen worden gesteld dat vraag en aanbod op het gebied van training en opleiding momenteel niet voldoende bij elkaar komen. Daarnaast lijken met name in het zorgdomein en voor wijkgerichte professionals nog mogelijkheden te liggen als het gaat om verdieping en verbreding van het signaleringsnetwerk.

Conclusie

In de gemeente Gouda zijn online en offline manifestaties binnen alle fenomenen waargenomen. De manifestaties variëren van stickers van organisaties, straatmarkeringen en online uitingen tot protesten, demonstraties en de oprichting van lokale groeperingen die zich baseren op een van de in het theoretisch kader beschreven ideologieën. Voor wat betreft de handelingen die de Goudse inwoners verbinden aan hun ideologie, kan dus worden gesteld dat zij in alle gevallen binnen het activistische spectrum opereren. Voor wat betreft ideologie, zijn enkel binnen de fenomenen 'extreemrechtse en rechts-extremisme' en 'extreemlinks en linksextremisme' extremistische elementen aangetroffen. Binnen het fenomeen extreemrechts en rechts-extremisme zijn dat geweldsverheerlijking, het positief framen van een raciale oorlog en de gewelddadige houding jegens gepercipieerde 'linkse tegenstanders.' Binnen het fenomeen extreemlinks en links-extremisme is dit eveneens geweldsverheerlijking. Binnen de andere fenomenen zijn radicale, maar niet-extremistische narratieven waargenomen. Voor wat betreft het gewelddadig salafisme zijn naast de PGA-casuïstiek geen andere manifestaties waargenomen.

De (inter)nationale ontwikkeling dat extremistische groeperingen veiligheidsbewuster zijn geworden in de afgelopen jaren ligt ten grondslag aan de beperkte zichtbaarheid van deze groeperingen. Deze groeperingen bevinden en organiseren zich in toenemende mate online, in besloten groepen of kanalen op socialmediaplatforms als Telegram. Een gemeente heeft geen bevoegdheden om dit soort kanalen te onderzoeken en/of te monitoren. Ook zijn deze bronnen niet toegankelijk voor onderzoek binnen de methodische kaders van deze fenomeenanalyse.

Ondanks het feit dat de zichtbare uitingsvorm veelal binnen de activistische en daarmee democratische grenzen blijft, zorgen de manifestaties wel mede voor polarisatie en maatschappelijke onrust. De aanwezigheid van mensen die deze ideologieën aanhangen, geeft op zichzelf al aan dat er in zekere mate sprake is van polarisatie onder de Goudse inwoners; de ideologieën die ten grondslag liggen aan de fenomenen, zijn radicaal ten opzichte van de maatschappelijke norm en staan inhoudelijk vaak haaks op één of meer van de andere ideologieën.

Wat in de polariserende thema's en maatschappelijke onrust overeenkomt, is dat verschillende groeperingen in Gouda zich onvoldoende gehoord voelen. Dit, ondanks meerdere initiatieven vanuit de gemeentelijke afdelingen Veiligheid en Wijken en Maatschappelijk beleid om verbinding te krijgen met bewoners die deze ervaring hebben. Het afnemende vertrouwen in de overheid als geheel kan de verbinding tussen gemeente en inwoners verder bemoeilijken. In algemene zin kan worden geconcludeerd dat sommige mensen zich vanuit eigen ervaringen en positie in de samenleving (of op lokaal niveau in Gouda) niet gehoord voelen, tekortgedaan en/of achtergesteld voelen ten opzichte van andere groeperingen in de stad en/of de samenleving. Hierbij bestaan verschillende belevingswerelden tegelijk en naast elkaar, die in sommige gevallen zelfs in strijd zijn met elkaar. Deze sentimenten komen overeen met de actuele landelijke sentimenten, maar zijn daarmee niet minder zorgelijk. De toenemende mate van landelijke, maar ook lokale polarisatie en maatschappelijke onrust in combinatie met de toenemende (en steeds radicalere/extreme) vormen van activisme en werving voor ideologieën vormt namelijk een voedingsbodem voor radicalisering en extremisme. Het verspreiden van extreemrechts gedachtegoed onder de jeugd via muziek en het verspreiden van stickers in schoolomgevingen en de verschuiving van actierepertoires binnen het milieuactivisme en extremisme zijn hier zorgwekkende voorbeelden van.

Concluderend kan op basis van de onderzoeksresultaten worden gesteld dat de personen en groeperingen binnen de fenomenen in Gouda zich momenteel

binnen de democratische grenzen bewegen voor wat betreft handelingen. Wel zijn er extremistische narratieven gevonden, die duiden op de aanwezigheid van extremistisch gedachtengoed in Gouda. Ook lijkt er een verharding zichtbaar te zijn, in elk geval binnen het fenomeen van milieuactivisme als het gaat om demonstratietechnieken. Het (ervaren) racisme en de (ervaren) discriminatie, de (online) meningsvorming en uitingen over het Israël-Palestinaconflict, de (online) uitingen en meningsvorming over asiel en migratie en het afnemende vertrouwen in de overheid kunnen echter wel een voedingsbodem zijn voor antioverheidssentimenten, polarisatie en radicalisering. Daarmee lijken momenteel in de preventie van radicalisering de grootste uitdagingen te liggen voor de gemeente Gouda, zoals ook in 2023 uit het evaluatieonderzoek van de radicaliseringsaanpak naar voren kwam.

De onderzoeksresultaten van deze fenomeenanalyse passen in het landelijke beeld en staan niet op zichzelf. De ontwikkelingen die in Gouda spelen, sluiten aan bij de landelijke maatschappelijke trends. Er zijn de laatste jaren in Nederland verschuivingen zichtbaar op het gebied van activisme, radicalisering en extremisme. Twee verschuivingen springen het meest in het oog. Ten eerste is er de opkomst en/of groei van fenomenen (rechts-extremisme, anti-institutioneel extremisme, milieu-extremisme et cetera). Deze fenomenen vormen niet alleen op zichzelf al een dreiging voor de democratische rechtsorde, ze vergroten ook de tendensen van polarisatie tussen bevolkingsgroepen. Ten tweede is het fenomeen gewelddadig salafisme van gedaante veranderd: deze vorm is zeer veiligheidsbewust geworden, is minder zichtbaar in de publieke ruimte en beweegt zich met name in besloten online ruimtes. Er gaat echter nog steeds een grote dreiging vanuit. Deze verschuivingen behoeven intensivering van een CTER-aanpak. Gezien de huidige ontwikkelingen, is alleen een reactieve aanpak niet afdoende, maar moet er ook proactief beleid zijn. Gemeenten vervullen hierin een cruciale rol, omdat zij aan de basis staan van preventief beleid, een belangrijke signaleringsfunctie hebben en een rol spelen in de informatiehuishouding. Een stevig kennisniveau is hierin noodzakelijk om signalen te kunnen duiden, en te kunnen differentiëren tussen activisme, radicalisering en extremisme. Het onderkennen van de belangrijke verschillen en de overlap tussen activisme, radicalisering en extremisme is anders niet mogelijk. Het risico is dat enerzijds zorgelijke signalen worden gemist en anderzijds democratisch gedrag onnodig wordt geproblematiseerd. NTA doet enkele aanbevelingen om de aanpak in de gemeente Gouda aan te scherpen.

Aanbevelingen

1. Wees genuanceerd in de duiding

Manifestaties binnen de fenomenen kunnen diffuus zijn, als het gaat om ideologische narratieven. Bepaalde thema's worden door personen vanuit verschillende ideologische denkkaders aangehaald en in sommige gevallen protesteren en/of demonstreren deze personen in een gezamenlijk protest/demonstratie. Vanwege dit diffuse beeld wordt het daarom sterk aanbevolen om protesten, demonstraties en andere uitingen genuanceerd te duiden. Het nalaten hiervan kan in negatieve zin gevolgen hebben, bijvoorbeeld bij de inschatting van het verloop van een protest of demonstratie.

2. Houd zicht op de online-ontwikkelingen en thematieken die verband houden met de fenomenen

Met in achtneming van de wettelijke beperkingen in het uitvoeren van onlineonderzoek, wordt geadviseerd om trends en narratieven op fenomeenniveau te monitoren om zo een actueel beeld te krijgen (en te houden) van de thematieken die op lokaal en landelijk niveau worden gebezigd. Dit draagt bij aan de informatiepositie van de

gemeente en stelt haar in staat om tijdig te acteren wanneer online ideologische discussies lijken te verhitten.

3. Investeer in een brede preventieve aanpak

Het wordt aanbevolen om gemeentelijk contact en gemeentelijke initiatieven die zijn gericht op verbinding en preventie van radicalisering en polarisatie op een bredere manier vorm te geven. Bijvoorbeeld door training in culturele sensitiviteit en te zorgen voor een goede afspiegeling van de diverse groepen inwoners in wijkgerichte teams.

4. Investeer in de weerbaarheid van de jeugd

Weerbaarheid tegen radicale en/of extremistische invloeden kan worden opgebouwd door middel van sterk vormgegeven burgerschapsonderwijs. Het is aan te bevelen om hierin in elk geval aandacht te besteden aan de werking, maar vooral ook het nut van de democratische rechtsorde. Daarnaast zijn de volgende onderwerpen gewenst: een kennismaking met verschillende levensbeschouwelijke opvattingen, het bespreken van online-invloeden en de daaraan verbonden risico's van de huidige internetcultuur en het leren herkennen van radicale narratieven.

5. Uitbreiding, verdieping, versterking en training van het signaleringsnetwerk

Het wordt aanbevolen om eerste- en tweedelijnsprofessionals te trainen in signalering van radicalisering en/of in het vergroten van hun verdiepende fenomeenspecifieke kennis.